

реализации в рыночных экономиках постоянно развивается и адаптируется к потребностям развития национальных экономик.

Ключевые слова: денежно-кредитная политика, центральный банк, ценные бумаги, денежная масса.

Lapchuk J.S. Some Instruments of Monetary Control

The instruments of direct and indirect impact on the basic parameters of the cash flow are studied. The ability to use indirect instruments of monetary policy on the scale inherent in a market economy is emphasized to be a possible indicator of its disbandment. Regarding preferences and priorities for use of instruments of monetary policy indicates that they should be done according to the gradation of technological capabilities in achieving goals. It is concluded that the monetary policy and its implementation mechanism in market economies are constantly evolving and adapting to the needs of the national economy.

Key words: monetary policy, cash flow, central bank, securities, money supply.

УДК 65.011.12

Ст. викл. М.О. Овчинникова, канд. екон. наук – Херсонський НТУ

ВИБІР ГОСПОДАРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ СИТУАЦІЙНО-ЦЕНТРИЧНОГО ПІДХОДУ

Для визначення рівня узгодженості економічних результатів із зовнішніми передумовами запропоновано ситуаційно-центричний підхід до формування найбільш доцільного сценарію господарської політики. З цією метою визначено координати точок за показником вірогідності реалізації сценарію і бальної оцінки отримання економічної вигоди за певним сценарієм. На наступному етапі визначено відстані між певними точками сценаріїв і центром ваговитості зовнішніх передумов формування господарської політики. Чим ближче знаходиться точка сценарію господарської політики до центру ваговитості зовнішніх передумов, тим більше вірогідності сприятливих можливостей і підтримувальних дій зовнішнього середовища в реалізації господарських цілей. Це, своєю чергою, дає змогу підприємству утримувати тенденції отримання певних економічних результатів в довгостроковій перспективі.

Ключові слова: ситуаційно-центричний підхід, господарська політика підприємства.

Постановка наукової проблеми. В умовах прозорості ринку імідж підприємства визначає економічний успіх не в меншому ступені, ніж ціна або якість продукції. От чому багато підприємств готові нести витрати, що піднімають їх імідж, такі як проведення PR-акцій, добровільна екологічна сертифікація та інше. Господарська політика підприємства як елемент виробничої системи собою – це сукупність певних правил і процедур з реалізації довгострокових управлінських рішень (стратегії) у поточному періоді, орієнтованих на клієнта, і базується на суспільних цінностях. Забезпечити високий ступінь ефективності господарської політики можливо при грамотному її виборі.

Аналіз публікацій. Проблеми вибору оптимальної господарської політики підприємств стали предметом досліджень вчених, таких як: Д. Богиня, А. Браверманн, В. Васильченко, В. Геєць, В. Герасимчук, Г. Савина, А. Саулін, Л. Федулова та інші [1-8]. Однак остаточного вирішення проблеми не було визначено, що потребує подальшого наукового осмислення та практичної реалізації.

Мета роботи. Обґрунтувати доцільність ситуаційно-центричного підходу до вибору сценарію господарської політики підприємства.

Виклад основного матеріалу. Для того, щоб отримати множину альтернативних господарських результатів необхідно здійснити моделювання роботи системи з різними характеристиками або з різним складом елементів системи. Для аналізованих підприємств пропонуємо розглянути альтернативні характеристики елементів, які наведені у табл. 1 (варіант 2) та 2 (варіант 3).

Табл. 1. Альтернативні середні величини інтервалів обслуговування та їх відхилень, год (варіант 2)*

№ приладу	Підприємство			
	ПП "Баклановський"	ПрАТ "Цюрупинська швейна фабрика "Юність"	ТОВ "Гаврійський текстиль"	ТОВ "Лотос"
Прилад № 1	6 ^{±2}	12 ^{±2}	12 ^{±2}	13 ^{±2}
Прилад № 2	4 ^{±2}	12 ^{±2}	10 ^{±2}	13 ^{±2}
Прилад № 3	4 ^{±2}	12 ^{±2}	5 ^{±2}	9 ^{±2}
Прилад № 4	0,9 ^{±0,2}	12 ^{±2}	0,9 ^{±0,2}	9 ^{±2}
Прилад № 5	-	10 ^{±2}	-	4 ^{±2}
Прилад № 6	-	10 ^{±2}	-	0,8 ^{±0,2}
Прилад № 7	-	10 ^{±2}	-	-
Прилад № 8	-	10 ^{±2}	-	-
Прилад № 9	-	4 ^{±2}	-	-
Прилад № 10	-	4 ^{±2}	-	-
Прилад № 11	-	4 ^{±2}	-	-
Прилад № 12	-	4 ^{±2}	-	-
Прилад № 13	-	4 ^{±2}	-	-
Прилад № 14	-	4 ^{±2}	-	-
Прилад № 15	-	0,8 ^{±0,2}	-	-

*Власна розробка автора

З табл. 1 та 2 видно, що характеристики і склад елементів системи відрізняється за показниками інтервалу обслуговування на швейних приладах.

Табл. 2. Альтернативні середні величини інтервалів обслуговування та їх відхилень, год (варіант 3)*

№ приладу	Підприємство			
	ПП "Баклановський"	ПрАТ "Цюрупинська швейна фабрика "Юність"	ТОВ "Гаврійський текстиль"	ТОВ "Лотос"
Прилад № 1	6 ^{±1}	12 ^{±1}	12 ^{±1}	13 ^{±2}
Прилад № 2	4 ^{±1}	12 ^{±1}	10 ^{±1}	13 ^{±1}
Прилад № 3	4 ^{±1}	12 ^{±1}	5 ^{±1}	9 ^{±2}
Прилад № 4	0,9 ^{±0,1}	12 ^{±1}	0,9 ^{±0,1}	9 ^{±1}
Прилад № 5	-	10 ^{±1}	-	4 ^{±1}
Прилад № 6	-	10 ^{±1}	-	0,8 ^{±0,1}
Прилад № 7	-	10 ^{±1}	-	-
Прилад № 8	-	10 ^{±1}	-	-
Прилад № 9	-	4 ^{±1}	-	-
Прилад № 10	-	4 ^{±1}	-	-
Прилад № 11	-	4 ^{±1}	-	-
Прилад № 12	-	4 ^{±1}	-	-
Прилад № 13	-	4 ^{±1}	-	-
Прилад № 14	-	4 ^{±1}	-	-
Прилад № 15	-	0,8 ^{±0,1}	-	-

*Власна розробка автора

Так, для варіанта 2 зменшується відхилення від середньої величини розкиду інтервалу обслуговування на одиницю по всіх підприємствах. Для варіанта 3 ця величина зменшується на одиниці порівняно з варіантом 2. Тобто персонал працює більш кваліфіковано та ритмічно. Час обслуговування є одним з основних характеристик виробничої системи, яка дає змогу отримати результативні показники діяльності системи для подальшого прийняття управлінських рішень. Крім цього, у запропонованих альтернативних сценаріях господарської діяльності зменшуються інтервали надходження партій заявок у швейні цехи. Таке управлінське рішення повинно привести до зменшення часу перебування заявок у черзі на очікування обслуговування та підвищити ефективність використання матеріальних ресурсів.

Інтенсифікація технологічного процесу привела до значного поліпшення використання матеріальних ресурсів, підвищила збалансованість показників господарської політики, проте рівень економічної результативності зріс не настільки ж високо, як і рівень коефіцієнта використання матеріальних ресурсів. Це свідчить про те, що існує певна економічна межа, за якою продовження підвищення рівня збалансованості показників вже не буде приводити до значних економічних результатів, а можливо і навпаки, буде супроводжуватись зростанням невикористаних витрат.

Для визначення рівня узгодженості економічних результатів з зовнішніми передумовами запропоновано ситуаційно-центричний підхід до визначення найбільш доцільного сценарію господарської політики. З цією метою визначають координати точок за показником імовірності реалізації сценарію та бальної оцінки одержання економічної вигоди за певним сценарієм.

Показник прибутку в балах знаходимо методом інтерполяції. Для оцінки прибутку в балах виходимо із таких положень:

- закріплюємо максимальний прибуток по підприємству за максимальною бальною оцінкою настання події;
- закріплюємо мінімальний прибуток по підприємству за мінімальною бальною оцінкою настання події;
- значення прибутку в балах всіх інших значень знаходяться між максимальним та мінімальним значеннями.

Переносимо на графік бальні значення прибутку та відповідні їм значення імовірностей настання подій. Та точка прибутку, яка найближче знаходиться до центру вагомості зовнішніх передумов, буде відповідати економічній вигоді, яка найбільшою мірою узгоджена з ними.

На наступному етапі визначається відстань між визначеними точками сценаріїв та центром вагомості зовнішніх передумов формування господарської політики за формулою

$$AB_j^i = \sqrt{(X_B - X_A)^2 - (Y_B - Y_A)^2}, \quad (1)$$

де: AB_j^i – відстань у балах між точкою центру вагомості зовнішніх передумов та точкою i -го сценарію для j -го підприємства; X_A, X_B – відповідно координати по осі X точки центру вагомості зовнішніх передумов та точки аналізованого сценарію; Y_A, Y_B – відповідно координати по осі Y точки центру вагомості зов-

нішніх передумов та точки аналізованого сценарію. Ту господарську політику, сценарію якої відповідає найменша відстань, потрібно вважати найбільш збалансованим із зовнішніми передумовами.

Тобто, чим ближче знаходиться точка сценарію господарської політики до центру вагомості зовнішніх передумов, тим більшим є врахування сприятливих можливостей та підтримуючої дії зовнішнього середовища у реалізації господарських цілей. Це, своєю чергою, дає змогу підприємству утримувати тенденції з одержання певних економічних результатів у довгостроковій перспективі.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Для визначення рівня узгодженості економічних результатів із зовнішніми передумовами запропоновано ситуаційно-центричний підхід до формування найбільш доцільного сценарію господарської політики. З цією метою визначаються координати точок за показником імовірності реалізації сценарію та бальної оцінки одержання економічної вигоди за певним сценарієм. На наступному етапі визначається відстань між визначеними точками сценаріїв та центром вагомості зовнішніх передумов формування господарської політики.

Ту господарську політику, сценарію якої відповідає найменша відстань, варто вважати найбільш збалансованою із зовнішніми передумовами.

Чим ближче знаходиться точка сценарію господарської політики до центру вагомості зовнішніх передумов, тим більшим є врахування сприятливих можливостей та підтримуючої дії зовнішнього середовища у реалізації господарських цілей. Це, своєю чергою, дає змогу підприємству утримувати тенденції з одержання певних економічних результатів у довгостроковій перспективі.

Література

1. Браверманн А. Интегральная оценка результатов работы предприятий / А. Браверманн, А. Саулин // Вопросы экономики. – 1998. – № 9. – С. 108-121.
2. Васильченко В.А. Менеджмент устойчивого развития предприятий : монография / В.А. Васильченко. – К. : Центр учебн. лит-ры, 2005. – 83 с.
3. Савина Г.Г. Поход к моделированию процессов адаптивного функционирования производственных систем в контексте их экономической политики / Г.Г. Савина // Экономист : журнал. – 2003. – № 8. – С. 38-40.
4. Федулова Л. Технологічна структура економіки України / Л. Федулова // Економіст : журнал, травень. – 2005. – № 5. – С. 28-33.
5. Геєць В.М. Нестабільність та економічне зростання / НАН України. Ін-т екон. прогнозування. – К. : Вид-во УІЕП, 2000. – 344 с.
6. Герасимчук В.Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання : навч. посібн. – К. : Вид-во КНЕУ, 2000. – 360 с.
7. Богиня Д.П. Соціально-економічний механізм стимулювання ефективності інвестиційної діяльності / Д.П. Богиня // Інвестиційні процеси у промисловості України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. – Біла Церква, 2002. – Вип. 2. – С. 49-53.
8. Браверманн А. Интегральная оценка результатов работы предприятий // Вопросы экономики / А. Браверманн, А. Саулин. – 1998. – № 9. – С. 108-121.

Овчинникова М.А. Выбор хозяйственной политики предприятия на основе ситуационно-центричного подхода

Для определения уровня согласованности экономических результатов с внешними предпосылками предложен ситуационно-центричный подход к формированию наиболее целесообразного сценария хозяйственной политики. С этой целью определены координаты точек по показателю вероятности реализации сценария и бальной оценки получения экономической выгоды по определенному сценарию. На следующем этапе оп-

ределены расстояние между определенными точками сценариев и центром весомости внешних предпосылок формирования хозяйственной политики. Чем ближе находится точка сценария хозяйственной политики к центру весомости внешних предпосылок, тем больше вероятность благоприятных возможностей и поддерживающих действий внешней среды в реализации хозяйственных целей. Это, в свою очередь, позволяет предприятию удерживать тенденции получения определенных экономических результатов в долгосрочной перспективе.

Ключевые слова: ситуационно-центричный подход, хозяйственная политика предприятия.

Ovchinnikova M.O. Choice of economic policy of the enterprise on the basis of situational central approach

For definition of level of coherence of economic results with external prerequisites in work it is offered situational central approach to formation of the most expedient scenario of economic policy. For this purpose coordinates of points are determined by an indicator of probability of implementation of the scenario and a ball assessment of receiving an economic benefit according to a certain scenario. At the following stage the distance between certain points of scenarios and the center of ponderability of external prerequisites of formation of economic policy is defined. Than closer there is a point of the scenario of economic policy to the center of ponderability of external prerequisites, subjects a high probability of favorable opportunities and supporting actions of environment in realization of the economic purposes. It, in turn, allows the enterprise to hold tendencies of receiving certain economic results in long-term prospect.

Key words: situational central approach, economic policy of the enterprise.

УДК 330.322+336.714

Доц. І.Б. Олексів, канд. екон. наук;

аспір. І.Р. Шпакович – НУ "Львівська політехніка"

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ

Досліджено суб'єкти, які управляють інститутами спільного інвестування та беруть участь у їх формуванні та функціонуванні. Зазначено державні органи, які безпосередньо регулюють відповідні суб'єкти. Запропоновано ввести додаткового учасника відносин на фінансовому ринку, а саме – інвестиційного консультанта. Визначено, що це повинна бути ліцензована діяльність, результат запровадження: підвищення достовірності та об'єктивності експертизи регламенту інвестиційного фонду, мінімізація ризиків інвесторів та забезпечення більш ефективного інвестиційного процесу.

Ключові слова: інвестор, аудитор, компанія з управління активами, інвестиційний консультант, депозитарій.

Постановка проблеми. Згідно з даними аналітичних та статистичних оглядів, розвиток інститутів спільного інвестування (ІСІ) в Україні пройшов етап становлення: розроблено і прийнято відповідну законодавчу базу, на ринку здійснює діяльність достатня кількість професійних учасників інвестиційного ринку, розроблено та освоєно методи та схеми використання ІСІ для вкладення капіталів у розвиток підприємств. Проте, незважаючи на досягнутий рівень розвитку інвестиційних фондів, організаційна та законодавча інфраструктура середовища їх існування потребує вдосконалення з метою підвищення ефективності їх діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Провівши аналіз останніх досліджень та публікацій, виявлено, що питання особливостей функціонування

інститутів спільного інвестування та його суб'єктів досліджено в багатьох працях зарубіжних та вітчизняних науковців. Так, О. Кльога [1] описала регулювання фондового ринку на державному рівні та існуючі проблеми, Ю. Порошко досліджує особливості функціонування інститутів спільного інвестування та їх переваги "як один із альтернативних напрямів інвестування" [2, с. 94]. Науковець О. Ватаманюк описав особливості формування системи інститутів спільного інвестування у вітчизняній економіці [3]. Значну кількість напрацювань у сфері спільного інвестування також наведено в роботах таких вчених, як: С. Науменкової, І. Литвин, О. Печернівської, В. Щербини, А. Пігу, Дж. Герлі, У. Шарп та ін. Проте все ж подальшого вдосконалення потребує функціональне призначення та локалізації кожного з суб'єктів інвестиційних фондів у процесі роботи.

Мета дослідження – визначити особливості функціонування інститутів спільного інвестування та виявити можливості вдосконалення середовища існування об'єкта дослідження.

Виклад основного матеріалу. Функціонування ІСІ залежить як від функціонування та взаємодії зі спеціалізованими професійними учасниками фондового ринку, які регулюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, так і з іншими учасниками, які регулюються різними державними органами (рис.): інвесторами, торговцями цінних паперів, компаніями з управління активами, депозитарними установами, зберігачами, фондовими біржами, емітентами, оцінювачами майна, банківськими установами, аудиторами [4, 5].

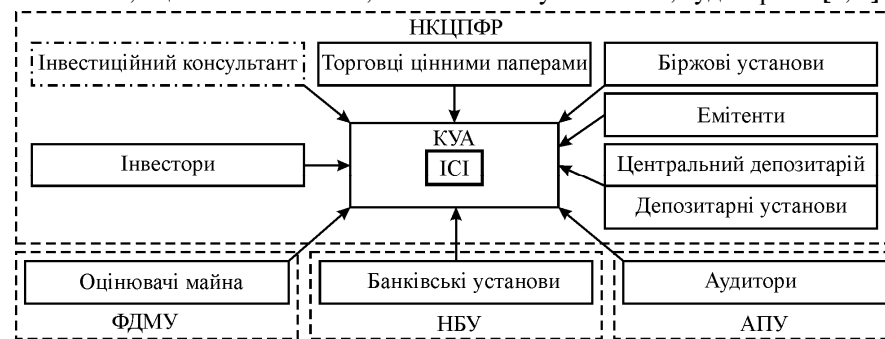

Рис. Середовище функціонування інститутів спільного інвестування (складено автором на основі аналізу літературних джерел [1, 2, 4-6, 8, 9]): - - - - - Елементи структури, які регулюються відповідним державним органом; - - - - - Запропоновано ввести; НУКЦПФР – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку; ФМДУ – Фонд державного майна України; НБУ – Національний банк України; АПУ – Аудиторська палата України

Внесок в активи ІСІ здійснюють юридичні та фізичні особи, основною метою яких є подальше отримання прибутку від певного виду інвестування. У випадку створення закритого ІСІ засновники залишаються єдиними учасниками фонду, які діють у своїх інтересах. Зазвичай під час проведення закритого розміщення засновниками ІСІ є суб'єкти господарювання, пов'язані між собою спільними корпоративними відносинами, виробничою діяльністю та спільними бізнес-проектами. За умови створення відкритого інвестиційного фонду він емітує інвес-